

SECTION: ECONOMIC SCIENCES.

SEKCJA: NAUKI EKONOMICZNE.

How to cite: Antypenko, N., Didur, O., & Roman, R. (2024). Identification of critical financial indicators for predicting financial crises in enterprises. *Horizons of Innovation: Conference on Multidisciplinary Trends in Science 2024*. (pp. 71-75). Futurity Research Publishing. <https://futuraity-publishing.com/horizons-of-innovation-conference-on-multidisciplinary-trends-in-science-2024-2/>

Identification of critical financial indicators for predicting financial crises in enterprises

Визначення критичних фінансових показників для передбачення фінансових криз у підприємств

Антипенко Надія Василівна¹, Дідур Олексій Леонідович², Рак Роман Володимирович³

¹д.е.н., професор, завідувач кафедри маркетингу, Національний авіаційний університет, проспект Любомира Гузара, Київ, Україна, 0669222201@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0003-4132-4709>

²аспірант, Одеський Державний аграрний університет, м. Одеса, Україна, alexdidurosau@gmail.com, <https://orcid.org/0009-0008-0683-9217>

³к.е.н., доцент кафедри фінансів, економічний факультет, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, м. Київ, Україна, rakrv@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0002-9526-1734>

Accepted: January 17, 2024 | **Published:** February 3, 2024 | **Language:** Ukrainian

Abstract: This study addresses the pressing issue of predicting financial crises in enterprises by determining critical financial indicators. Recognizing the significance of early crisis detection, the research aims to identify key financial metrics that serve as reliable predictors. Through comprehensive analysis and empirical investigation, the study seeks to achieve a deeper understanding of the relationship between specific financial indicators and the occurrence of crises. The ultimate goal is to

provide businesses and policymakers with valuable insights to enhance risk management strategies. The anticipated results promise to contribute essential knowledge for proactive financial decision-making and mitigating the impact of potential crises on enterprises.

Key words: financial indicators; financial crises; predictive analysis; risk assessment; financial stability.

Вступ

У динамічному середовищі глобального бізнесу, підприємства постійно долають складну мережу економічної невизначеності, коливань ринку та конкурентного тиску. Одним із найважливіших викликів, з якими стикаються підприємства, є здатність прогнозувати та пом'якшувати фінансові кризи, які можуть мати далекосяжні наслідки для їх життєздатності та стійкості. Визначення критичних фінансових показників для прогнозування фінансових криз на підприємствах є ключовим напрямком досліджень, що має глибокі наслідки для управління ризиками, прийняття стратегічних рішень і загальної стійкості організацій (Квасній, & Циганчук, 2021).

Актуальність цієї теми підтверджується зростаючим взаємозв'язком глобальної економіки та частотою, з якою фінансові кризи охоплюють підприємства в різних галузях. Як показали результати фінансової кризи 2008 року, наслідки таких криз відображаються не лише в постраждалих компаніях, але й резонують у ширшій економічній екосистемі. Необхідність надійних методологій і структурах для визначення та оцінки критичних фінансових показників, які можуть слугувати сигналами раннього попередження про наближення криз, є нагальнішою, ніж будь-коли.

У науковій сфері дослідження критичних фінансових показників та їх кореляції з фінансовими кризами досягли помітних успіхів. Дослідники використовували різні методи, починаючи від статистичних моделей і алгоритмів машинного навчання і закінчуючи якісними оцінками, щоб виявити зв'язки між явищами у фінансових даних. У попередніх наукових дослідженнях були досліджені різні фінансові показники, показники ліквідності, показники левериджу та ринкові сигнали, щоб визначити їх прогностичну силу в очікуванні фінансових труднощів. Попри ці зусилля, існує нагальна потреба в подальшому дослідженні та вдосконаленні цих показників, враховуючи мінливий характер фінансових ринків і виникнення нових факторів ризику (Сіліна, & Хацер, 2015).

Однак невирішені проблеми залишаються, що є викликом як дослідникам, так і практикам. Складність сучасного бізнес-середовища вимагає глибинного розуміння взаємодії між макроекономічними силами, галузевою динамікою та внутрішніми організаційними факторами. Крім того, зміна природи фінансових інструментів, нормативно-правової бази та ринкової поведінки призводить до появи нових вимірів для вивчення критичних фінансових показників. Отже, прогалини в теперішніх знаннях є стимулом для подальших досліджень, які мають на меті підвищити точність, надійність та застосовність прогнозних моделей у контексті фінансових криз.

Результати дослідження

Визначення критичних фінансових показників для прогнозування фінансових криз на підприємствах є складним і важливим завданням, яке залежить від всебічного розуміння фінансових ринків, бізнес-операцій та економічних тенденцій. Фінансові кризи можуть мати руйнівний вплив на підприємства, призводячи до банкрутства, втрати робочих місць і негативного впливу на всю економіку. Таким чином, здатність визначати та контролювати ключові фінансові показники, які можуть сигналізувати про настання кризи, є надзвичайно важливою як для компаній, так і для політиків (Квасній, & Циганчук, 2021).

Однією з головних проблем у прогнозуванні фінансових криз є багатогранний характер факторів, які сприяють економічній нестабільності. Фінансові показники — це, по суті, вимірювані змінні, які дають змогу зрозуміти фінансовий стан і результати діяльності підприємства. Ці показники охоплюють широкий спектр фінансових показників, включаючи коефіцієнти ліквідності, коефіцієнти платоспроможності, показники прибутковості та показники операційної ефективності.

Коефіцієнти ліквідності, такі як коефіцієнт поточної ліквідності та коефіцієнт швидкої ліквідності, є ключовими для оцінки здатності підприємства виконувати свої короткострокові зобов'язання. Раптове погіршення ліквідності може свідчити про фінансовий стрес, оскільки компанія намагається створити достатній грошовий потік для покриття своїх негайних зобов'язань. Моніторинг змін коефіцієнтів ліквідності з часом може запропонувати ранні ознаки потенційної фінансової кризи (Ковтуненко, & Олексійчук, 2017).

Коефіцієнти платоспроможності, такі як відношення боргу до власного капіталу та коефіцієнти покриття відсотків, характеризують довгострокову фінансову життєздатність підприємства. Надмірна заборгованість і нездатність обслуговувати борг можуть бути провісниками фінансових труднощів. Аналізуючи показники платоспроможності, зацікавлені сторони можуть краще зрозуміти структуру капіталу підприємства та його здатність витримувати економічні спади.

Показники рентабельності, включаючи маржу чистого прибутку та рентабельність капіталу, є важливими показниками загального фінансового стану компанії. Стійке зниження прибутковості може свідчити про операційну неефективність, конкурентний тиск або макроекономічні проблеми. Розуміння рушійних сил прибутковості та відстеження її траєкторії може допомогти у виявленні підприємств, яким загрожує фінансова криза (Жукевич, & Жук, 2023).

Показники операційної ефективності, такі як оборотність запасів і оборотність дебіторської заборгованості, пропонують зрозуміти ефективність основних бізнес-процесів підприємства. Неефективна діяльність може перевантажувати фінансові ресурси та перешкоджати здатності організації адаптуватися до мінливих умов ринку. Моніторинг цих показників допомагає виявити потенційні слабкі сторони операційної системи підприємства.

Крім цих традиційних фінансових показників, при прогнозуванні фінансових криз важливо враховувати макроекономічні фактори. Такі економічні показники, як зростання ВВП, рівень безробіття та інфляція, можуть впливати на загальне ділове середовище. Підприємства, що

працюють у секторах, чутливих до економічних коливань, можуть бути особливо чутливими до фінансових криз, викликаних ширшими макроекономічними тенденціями.

Окрім того, інтеграція технологічних досягнень і аналітики даних покращила прогностичні можливості фінансових моделей. Алгоритми машинного навчання можуть аналізувати величезні набори даних, щоб виявити закономірності та кореляції, які люди-аналітики можуть не помітити. Прогнозне моделювання, стрес-тестування та аналіз сценаріїв стають невід'ємними компонентами управління фінансовими ризиками, що дозволяє підприємствам оцінювати свою стійкість до різних економічних сценаріїв (Ковтуненко, & Олексійчук, 2017).

Середовище управління фінансовими ризиками є динамічним, і постійний розвиток технологій, нормативно-правової бази та глобальних економічних умов вимагає постійної переоцінки параметрів, які використовуються для прогнозування фінансових криз. Підприємства повинні прийняти проактивний і перспективний підхід до управління ризиками, визнаючи, що ідентифікація критичних фінансових показників не є однозначною справою (Сіліна, & Хацер, 2015).

Крім того, взаємопов'язаність глобальних фінансових ринків і дедалі складніший фінансовий інструментарій посилюють проблеми, пов'язані з прогнозуванням фінансових криз. Підприємства з міжнародним ризиком повинні враховувати геополітичні ризики, коливання валют і динаміку торгівлі у своїх процесах оцінки ризиків. Ця глобальна перспектива має вирішальне значення для підприємств, які працюють у все більш взаємопов'язаному та взаємозалежному світі.

Регуляторні органи та організації, що встановлюють стандарти, відіграють ключову роль у формуванні ландшафту фінансової звітності та управління ризиками. Відповідність нормативним вимогам, таким як Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) або Загальноприйняті принципи бухгалтерського обліку (GAAP), є основою для забезпечення прозорості та узгодженості фінансової звітності. Крім того, регулятивні стрес-тести та оцінка достатності капіталу сприяють стійкості фінансової системи, оцінюючи здатність фінансових установ протистояти несприятливим економічним сценаріям (Бушуєв, & Ярошенко, 2013).

У той час як кількісні фінансові показники є важливими, якісні фактори також слід враховувати при оцінці профілю ризику підприємства. Практики корпоративного управління, якість управління та процеси прийняття стратегічних рішень є невід'ємними компонентами, які можуть впливати на здатність організації переміщатися у бурхливих фінансових водах. Оцінка цих якісних факторів вимагає тонкого розуміння організаційної культури та динаміки лідерства.

Нині співпраця між різними зацікавленими сторонами, включаючи правління компаній, команди менеджменту, фінансових аналітиків і регуляторні органи, має вирішальне значення для створення надійної екосистеми управління ризиками. Прозора передача фінансової інформації, стратегій зменшення ризиків і планів на випадок надзвичайних ситуацій покращує колективну здатність виявляти й усувати потенційні фінансові кризи. Цей спільний підхід поширюється на галузеві ініціативи, які сприяють передовому досвіду та обміну інформацією, тим самим сприяючи загальній стабільності бізнес-середовища (Жукевич, & Жук, 2023).

Оскільки підприємства виходять на нові рубежі, такі як цифрова трансформація та стійка бізнес-практика, середовище критичних фінансових показників може змінюватися. Інтеграція екологічних, соціальних критеріїв і критеріїв управління (ESG) у фінансовий аналіз відображає зростаюче усвідомлення впливу нефінансових факторів на довгострокову вартість підприємства. Оцінка ефективності ESG підприємства стає невід'ємною частиною розуміння його стійкості перед обличчям мінливих очікувань суспільства та нормативних рамок.

Висновки

Таким чином, визначення критичних фінансових показників для прогнозування фінансових криз є складним завданням, яке вимагає системного підходу. Зацікавлені сторони можуть покращити свою здатність виявляти попереджувальні ознаки та вживати проактивних заходів для пом'якшення впливу потенційних фінансових криз, використовуючи різноманітний набір фінансових показників, відстежуючи макроекономічні тенденції та використовуючи передові аналітичні інструменти. Оскільки бізнес-ландшафт продовжує розвиватися, пильність і адаптивність у моніторингу критичних фінансових показників залишаються важливими для довгострокової стійкості підприємств.

Можна сказати, що визначення критичних фінансових показників для прогнозування фінансових криз на підприємствах є постійним та адаптивним процесом. Підприємства повинні прийняти цілісний і комплексний підхід, який враховує кількісні та якісні чинники, глобальні економічні умови, технологічний прогрес і нормативно-правову базу. Постійно вдосконалюючи стратегії управління ризиками, залишаючись у курсі нових тенденцій і розвиваючи відносини співпраці, підприємства можуть орієнтуватися в складнощах сучасного бізнес-середовища та активно вирішувати виклики на горизонті. Зрештою, прагнення до фінансової стабільності вимагає відданості пильності, спритності та перспективного мислення в умовах постійно мінливих глобальних фінансів.

Література

Бушуєв, С. Д., & Ярошенко, Ю. Ф. (2013). Антикризове управління фінансовими установами в умовах турбулентності. *Управління розвитком складних систем*, (15), 5-10.

Жукевич, С., & Жук, Н. (2023). Аналіз ймовірності настання кризових явищ як детермінанта фінансової безпеки підприємств харчової промисловості. *Вісник Економіки*, (1), 182-200.

Квасній, М., & Циганчук, Р. (2021). Прогнозування фінансового стану підприємства на основі інтегрування Z-моделей. *Socio-economic relations in the digital society*, (1 (40)), 77-84.

Ковтуненко, Ю. В., & Олексійчук, А. Г. (2017). Фінансовий аналіз діяльності підприємства в умовах економічної нестабільності. *Глобальні та національні проблеми економіки*, (18), 234-238.

Сіліна, І. В., & Хацер, М. В. (2015). Управління фінансовим станом підприємства в кризових умовах. *Економіка та держава*, (11), 85-88.